

Ο ΖΑΝ ΠΛΑΝΤΥ ΓΙΑ ΤΑ ΣΚΙΤΣΑ ΠΟΥ ΞΕΣΗΚΩΣΑΝ ΤΟΥΣ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΟΥΣ

«Να συνθέσουμε εικόνες που να σέβονται μέσα από την ασέβειά τους»

Μιλά στην «Αυγή» ο γελοιογράφος της «Le Monde»

Ο ΔΙΕΘΝΩΣ καταξιωμένος γελοιογράφος της γαλλικής «Μο- ντ» Ζαν Πλαντύ μιλά αποκλειστικά στην «Α» για την υπό- θεση των επίμαχων σκίτσων της δανέζικης εφημερίδας, που έχουν προκαλέσει τις πα- γκόσμιες αντιδράσεις της μουσουλμανικής κοινότητας. Ο Πλαντύ, που λέει ότι ο ίδιος θα απέφευγε να σκιστάρε τον Μωάμεθ, το- νίζει, μεταξύ άλλων ότι «πρέπει να επιχειρήσουμε να οικοδο- μήσουμε έναν τρόπο διάδοσης, παραγωγής εικόνων, διαπι- ρώντας την καυστικότητα και την επιθετικότητα μας, αλλά χω- ρίς ποτέ να είμαστε ασεβείς έναντι της θρησκείας του ε- νός ή του άλλου». Ο κορυφαίος γελοιογράφος, που μόλις επέστρεψε από τις ΗΠΑ όπου συνα- ντήθηκε με τον Κ. Άναν για την διοργάνω- ση διεθνούς συνεδρίου γελοιογράφων, υ- πογραμμίζει την ανάγκη «να συνθέσουμε ει- κόνες που να σέβονται μέσα από την ασέβειά τους».

ρώντας την καυστικότητα και την επιθετικότητα μας, αλλά χω- ρίς ποτέ να είμαστε ασεβείς έναντι της θρησκείας του ε- νός ή του άλλου». Ο κορυφαίος γελοιογράφος, που μόλις επέστρεψε από τις ΗΠΑ όπου συνα- ντήθηκε με τον Κ. Άναν για την διοργάνω- ση διεθνούς συνεδρίου γελοιογράφων, υ- πογραμμίζει την ανάγκη «να συνθέσουμε ει- κόνες που να σέβονται μέσα από την ασέβειά τους».

πλαντύ

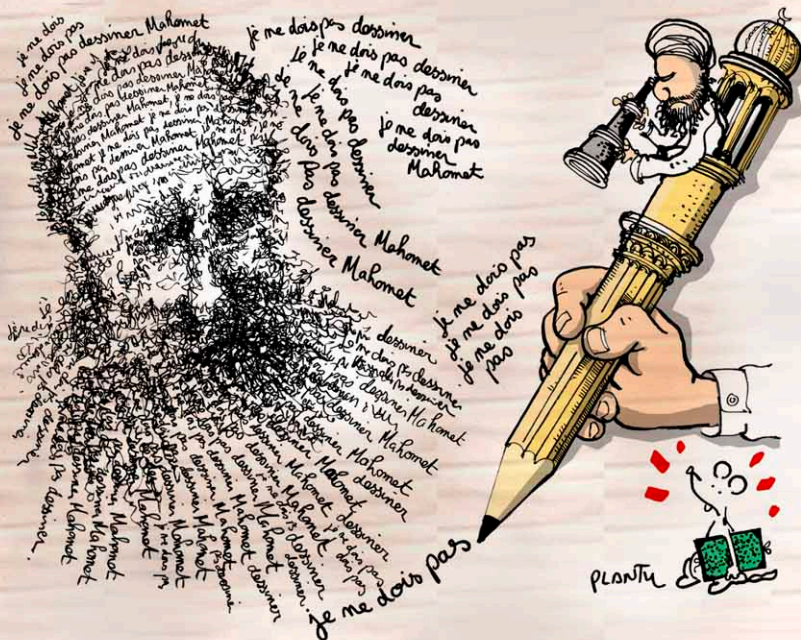
Σελίδες 12-13



ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ ΓΙΑ ΤΑ ΣΚΙΤΣΑ
ΤΟΥ ΜΩΑΜΕΘ

Πρωτοβουλίες διαλόγου των πολιτισμών να αναλάβει η Ε.Ε.

ΤΗΝ ΑΝΑΓΚΗ ανάληψης άμεσων πρωτοβουλιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για εκτόνωση και οικοδόμηση γεφυρών επικοινωνίας, διαλόγου και συμφιλίωσης των πολιτισμών, θέτει με ερώτηση του προς το Συμβούλιο της Ευρώπης ο ευρωβουλευτής του ΣΥΝ Δημήτρης Παπαδημούλης, με αφορμή τις κλιμακωμένες εκδηλώσεις οργής και βίας στον ισλαμικό κόσμο, που προκάλεσε δημοσίευση γελοιογραφιών του Μωάμεθ. Είναι ενδεικτικό ότι ευρωπαίοι πολιτικοί διάφορων κρατών μελών εξέφρασαν δημόσια την ανάγκη για κοινή δράση. Επιπλέον, πηγή από την αυστριακή προεδρία δήλωσε στον Τύπο ότι «η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν θα μείνει αδρανής σε αυτό το θέμα». Ο Δ. Παπαδημούλης ζητεί να πληροφορηθεί σε ποιες ενέργειες πρόκειται να προβεί το Συμβούλιο, ώστε να αποσοβίσει τον κίνδυνο περαιτέρω κλιμάκωσης της κρίσης χωρίς ωστόσο να περιοριστεί το δικαίωμα στην ελευθερία της έκφρασης. Επιπλέον, ο ευρωβουλευτής του ΣΥΝ αναρωτιέται αν μετά τα περιστατικά αυτά, υπάρχει το ενδεχόμενο, το Συμβούλιο να υιοθετήσει μια πιο διαχρονική ευρωπαϊκή πολιτική για την προώθηση της ιδέας περί συμφιλίωσης των πολιτισμών.



O ZAN PLANTY, O ΓΝΩΣΤΟΣ ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΟΣ ΤΗΣ «LE MONDE», ΜΙΛΑ ΣΤΗΝ «Α»:

«Να συνθέσουμε εικόνες που να σέβονται μέσα από την ασέβειά τους»

Εσείς θα είχατε ποτέ τολμήσει να σκισάτε τον Μωάμεθ, όπως το έκαναν οι Δανοί συνάδελφοί σας;

Ακούστε. Συνειδητοποιώ τώρα ότι ποτέ δεν έθεσα στον εαυτό μου το θέμα αυτό. Πράγματι, εκείνο που με ενδιαφέρει είναι να κάνω γελοιογραφίες σχετικά με τα επίγεια. Αν και δεν είμαι παντογνώστης, γνωρίζω πότε γίνονται παρεκτροπές, πότε υπάρχουν περιπτώσεις έλλειψης ανεκτικότητας, κ.ο.κ. Έτσι κάνω σκίτσα για να ασκώσω κριτική σε μια δικτατορία, σε φανατισμούς...

Αλλά όλα αυτά σκετίζονται με τον άνθρωπο. Ο, τι είναι πάνω από τα σύννεφα, πράγματι, δεν το θεωρώ ότι είναι της αρμοδιότητάς μου και επιπλέον εγώ που αγωνίζομαι για να έχουν οι γελοιογράφοι του Τύπου στο κεφάλι τους έναν είδος δημοσιογραφικής πειρίας, έτσι ώστε να αποφεύγουμε να προσβάλλουμε τον έναν ή τον άλλον με υβριστικό ή παρόλογο τρόπο, λέω ότι πρέπει να μπαίνουμε και στη θέση των ανανγνωστών, που άλλοι πιστεύουν, άλλοι όχι, και άλλοι τους αξίζουν σεβασμού, έτσι και αν με τις γελοιογραφίες μας σιγαλιάζουμε τις επίγειες αδικίες και όχι στις πνευματικές. Και τούτο γιατί καταρχήν δεν γνωρίζω τίποτε για τα πνευματικά ζητήματα και ύστερα έχω ως αφετηρία μου την αρχή ότι όταν κάνω μια γελοιογραφία για τον Πάπα, και ασκώ κριτική στην αδιαλλαξία ορισμένων θέσεων του Βατικανού, μιλάω για το Βατικανό, δεν μιλάω για τον Θεό, που ζωγράφισο ο Μιχαήλ Αγγελόλος στην Καπέλα Σιξτίνα.

Και αν ένας εκδοτικός οίκος σας ζητούσε να εικονογραφήσετε ένα βιβλίο για τον Μωάμεθ, ποια θα ήταν η αντίδρασή σας;

Θα ήταν εκείνη των Δανών γελοιογράφων πριν από τη δημοσίευσή των γνωστών σκίτσων στη Δανία. Επρόκειτο ακριβώς να εικονογραφηθεί ένα βιβλίο αφιερωμένο στον Μωάμεθ και το Ισλάμ, και όταν ο εκδότης διαπίστωσε ότι όλοι οι σκισσογράφοι αρνούνταν να εικονογραφηθούν, σκέφτηκε ότι υπάρχει πρόβλημα γιατί δεν έχουμε δικαίωμα να κάνουμε γελοιογραφίες για τα πάντα. Και α-

κριβώς το θέμα συνίσταται στο αν έχουμε δικαίωμα να κάνουμε γελοιογραφίες για τα πάντα. Και σε αυτό εγώ λέω όχι.

Μπορώ στο διπλό «ελευθερία έκφρασης και σεβασμού της θρησκείας», εσείς σε ποια πλευρά τοποθετείστε;

Με την ελευθερία της δημοσιογραφικής έκφρασης. Θεωρώ ότι εκείνος που κάνει εικόνες δεν μπορεί πλέον να είναι άσχος οι σκισσογράφοι των αρχών του 20ού αιώνα, ή του Canard Enchaîné της δεκαετίας του 1950, ή του Charlie Hebdo της δεκαετίας του 1960 ή του 1970. Υπάρχει, ξέρετε, η γνωστή φράση του Pierre Desproges, που έλεγε ότι «μπορούμε να γελάμε με τα πάντα αλλά όχι με τον οποιονδήποτε». Θεωρώ ότι σήμερα, όταν δημοσιεύουμε γελοιογραφίες που μπορούν να διαδοθούν μέσω του Ιντερνετ, υπάρχει η υπευθυνότητα μας ως πολιτών του κόσμου έναντι των ανθρώπων που μπορεί να τις δουν. Αυτό δεν σημαίνει ότι θα αποφεύγουμε να κάνουμε γελοιογραφίες ή ότι θα σεβαστούμε τις ιδιαιτερότητες του ενός και του άλλου. Υπάρχουν πολλά ενδιαφέροντα πράγματα που μπορούμε να φερούμε μέσα από τα σκίτσα μας. Και πιστεύω ότι μέσα από όλα αυτά η συζήτηση σήμερα μπορούμε να επιχειρήσουμε να οικοδομήσουμε

έναν τρόπο διάδοσης, παραγωγής εικόνων, διαπρώττας την καυτικότητα και την επιθετικότητα μας, αλλά χωρίς ποτέ να είμαστε ασεβείς έναντι της θρησκείας του ενός ή του άλλου. Αυτός ήταν άλλωστε και ο λόγος που κατά την επίσκεψή μου στη Νέα Υόρκη συναντήθηκα με τον Κόφι Αναν, πριν ξεσπάσει το θέμα, γιατί επιδιώκω να τον συναντήσω εδώ και πολύ καιρό, με σκοπό τη διοργάνωση μαζί με άλλους γελοιογράφους, κυρίως από τη Μέση Ανατολή, μιας συνάντησης για να διερευνήσουμε το πώς ως γελοιογράφοι, με τις εικόνες μας, μπορούμε να κάνουμε ένα σκίτσο αρκούντως καυστικό, το οποίο ωστόσο δεν ταπεινώνει το αντίπαλο μέρος. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να αποφεύγουμε την επίθεση σε ιερά πράγματα, από πλευράς μουσουλμάνων. Και όταν βλέπω Αιγύπτιους να κάνουν σκίτσα, τα οποία δείχνουν τους Ισραηλινούς με γαμητές μύτες, με κρνάν και αγκυλωτές σταυρούς, τους λέω «προσέξτε, αυτά στην Ευρώπη, για εμάς, σημαίνουν άλλα πράγματα, έχουμε το Ολοκαύτωμα και υπάρχουν πολλοί Εβραίοι, θρησκευόμενοι ή όχι, που βιώνουν αυτά τα σκίτσα πολύ άσχημα». Προσοχή λοιπόν, ας σκεφθούμε όλοι μαζί για να δούμε το πώς θα ασκήσουμε κριτική στην κυβέρνηση Σαρόν ή Μπους - κανένα πρόβλημα, αλλά να ξέρουμε κα-

θε φορά που «πατάμε».

«Να είμαστε πολιτικά ουδέτερες, βίαιοι και επιθετικοί αλλά μέχρι ενός σημείου»

Αναφερθήκατε στις περιπτώσεις Αράβων γελοιογράφων των οποίων τα σκίτσα απονεύνησαν αντισημιτικά. Ποιόσσο δεν παρατηρούνται τέτοιου είδους βίαιες αντιδράσεις σε όλο τον κόσμο...

Θα σας πω γιατί. Πράγματι, αυτό είναι και το λάθος του Μπους με την εισβολή στο Ιράκ: δεν κατάλαβε ότι προσηγομένως έπρεπε να δει τους σκισσογράφους του αραβικού κόσμου για να καταλάβει ότι κατευθυνόταν προς τη διάπραξη ενός κολοσσιαίου λάθους με την επίθεσή του στη χώρα αυτή. Γιατί ακόμη και στις δυτικές κοινωνίες υφίσταται ένα «πολιτικό ορθό»:

Ο γνωστός σκισσογράφος της «Μοντ» Planty επέστρεψε την παρασκήνιο από τις ΗΠΑ, όπου μεταξύ άλλων είχε συνάντηση με τον γ.γ. του ΟΗΕ Κόφι Αναν προκειμένου να διοργανωθεί μια διεθνής συνάντηση σκισσογράφων. Κατά την επιστροφή του στο Παρίσι βρέθηκε αμέσως στο επίκεντρο της κρίσης που είχε μόλις ξεσπάσει με αφορμή τα σκίτσα του Μωάμεθ από τους Δανούς συνάδελφους του. Δέχθηκε να μιλήσει στην «Α» για την κρίση που έχει ξεσπάσει, επισημαίνοντας την ανάγκη διαλόγου, ενώ για το σκίτσο του στην «Μοντ» της Παρασκευής τόνισε ότι ήταν «έναν τρόπον να πω ότι η τέχνη ξεπερνά όπες τις απαγορεύσεις».

Συνέντευξη στην Ελένη ΤΣΕΠΕΖΟΛΕ



- Ο Πατέρας, ο γιος και το Άγιο Πνεύμα. Και τώρα και ο κλώνος! - Καλοσποχή!

πρέπει να ξέρουμε πού βαδίζουμε». Και καθώς πολλές δημοφιλείς απαγορεύσεις τη δημοσίευσή των αντισημιτικών σκίτσων του αραβικού κόσμου, δεν γνωρίζουμε τον αραβικό κόσμο! Το αποτέλεσμα είναι ότι έτσι δεν δημιουργούμε κανέναν διάλογο. Αυτό επιδιώκω να κάνω με τον Κόφι Αναν: να διερευνήσουμε το πώς μπορούμε να είμαστε πολιτικά ουδέτερες, βίαιοι και επιθετικοί, αλλά μέχρι ενός σημείου.

Αυτή η κρίση αποκαλύπτει, νομίζω, το βαθμό άγνοιας και έλλειψης κατανόησης και των δύο πλευρών...
Ναι, και για των δύο πλευρών, ακριβώς.
Γιατί η κρίση έχει λάβει δυσανάλογες διαστάσεις, που ξεφεύγουν από το θέμα των σκίτσων. Νομίζω κανείς ότι βρισκόμαστε στο πλαίσιο που περιέγραφε ο Χάντινγκτον, της σύγκρου-

σης των πολιτισμών...

Πρόκειται για την άγνοια των δύο πολιτισμών. Το καλύτερο που έχουμε να κάνουμε είναι να χρησιμοποιήσουμε την κρίση αυτή και να σκεφθούμε, μαζί, δημοσιογράφοι και σκισσογράφοι, το ότι προβάλλουμε εικόνες που μπορούν να είναι ενδοκλιτικές - αυτό είναι φυσιολογικό - αλλά σε ορισμένες περιπτώσεις υπερβολικά ασεβείς. Πρέπει να συνθέσουμε εικόνες που να σέβονται μέσα από την ασέβειά τους. Γιατί πρέπει να συνεχίσουμε να ενοχλούμε, αλλά να ξέρουμε πού δεν πρέπει να εισερχόμαστε...

Για εσάς αυτά η ιστορία θα αφήσει «ραγάματα»;

Φοβάμαι ότι ο φόβος θα φωλιάσει στο μυαλό των αρχισυντακτών, ενώ πρέπει να συνεχίσουμε να χρησιμοποιούμε τις ενδοκλιτικές εικόνες, αλλά ελέγχοντας την ενδόκλι-



- Το εμβόλιο θα είναι γαλλικό ή αμερικανικό; Αυτό είναι το άλλο θέμα!